

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie **A. K. i M. K.** ,
podejrzanych o czyny z art. 190a § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 5 lutego 2025 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Dębicy,
zawartego w postanowieniu z dnia 15 stycznia 2025 r., sygn. II K 655/24
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k.

postanowił
uwzględnić wniosek i sprawę przekazać do rozpoznania
Sądowi Rejonowemu w Tarnowie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 stycznia 2025 r., sygn. II K 655/24, Sąd Rejonowy w Dębicy wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie przedmiotowej sprawy innemu Sądowi równorzędnemu. Sąd Rejonowy wskazał, że w sprawie występują realnie okoliczności, które mogą zasadnie stwarzać przekonanie o braku warunków do jej obiektywnego rozpoznania przez Sąd właściwy miejscowo. Odwołał się do szeregu okoliczności, które oceniane sumarycznie, powinny jego zdaniem doprowadzić do przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. Powołał się konkretnie na: fakt wielokrotnego kwestionowania przez oskarżonych w toku

dotychczasowego procesu bezstronności sędziów Sądu Rejonowego w Dębicy; medialny charakter sprawy, w tym przywoływaną przez oskarżonych wypowiedź jednego z sędziów tego Sądu, pełniącego funkcję wiceprezesa sądu, o tym, że „sędziowie Sądu Rejonowego w Dębicy współczują pokrzywdzonej”, to jest oskarżycielce posiłkowej B. W. ; a także, iż „boją się rodziny K.” jak również, że przez tą rodzinę „są zastraszani”. Nadto M. K. zainicjowała postępowanie karne i dyscyplinarne przeciwko jednemu z sędziów Sądu Rejonowego w Dębicy zarzucając mu przekroczenie uprawnień, w związku z prowadzeniem spraw z jej udziałem; fakt wyłączenia jednego z sędziów z uwagi na to, że jej mąż sprawował funkcję obrońcy oskarżonej M. K. , córki W., skutkujące wyłączeniem tej sędzi z mocy prawa od prowadzenia niniejszej sprawy; oświadczenie innej sędzi, która wskazała, iż bliski członek jej rodziny jest pacjentem M. K. , córki W.; inny sędzia został wyłączony, bo korzystał z jej porad lekarskich; fakt, iż Sąd Rejonowy w Dębicy nie należy do dużych jednostek, a sędziowie w nim orzekający „tworzą niewielką społeczność”, co sprawia, iż wskazane dotychczas okoliczności „mogą w zewnętrznym odbiorze realnie powodować twierdzenia o braku zaistnienia warunków do bezstronnego rozpoznania przedmiotowej sprawy”.

Sąd Rejonowy podkreślił ponadto, że przedmiotowa sprawa jest jedną z wielu toczących się z udziałem oskarżonych i pokrzywdzonej. Sąd Rejonowy w Dębicy zwrócił się już do Sądu najwyższego z podobnymi wnioskami, które zostały uwzględnione w postanowieniach Sądu Najwyższego z 18 marca 2022 r., III KO 19/22, Lex Nr 3411268 oraz z 4 października 2023 r., III KO 106/23, LexNr 3614197). W orzeczeniach tych wyraźnie stwierdzono, że decyzja o przekazaniu sprawy innemu równorzędnemu sądowi ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości nie wymaga, aby taka okoliczność, jak brak bezstronności, rzeczywiście (obiektywnie) zaistniała. Tym samym przekazanie sprawy innemu sądowi nie stanowi wyrazu potwierdzenia przez Sąd Najwyższy rzeczywistego braku zdolności Sędziów Sądu Rejonowego w Dębicy do bezstronnego rozpoznania sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Zewnętrzny wizerunek funkcjonowania sądów wymaga, aby unikać wszelkich sytuacji mogących stwarzać zagrożenie formułowania racjonalnych opinii, że nie tylko względy merytoryczne decydują o sposobie rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., II KO 23/13; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2018 r., III KO 41/18). Toteż należy uwzględnić wniosek złożony w trybie art. 37 k.p.k., jeżeli zachodzą uzasadnione podejrzenia, że postronny, ale i obiektywny obserwator określonego postępowania sądowego mógłby powziąć wątpliwości co do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny i bezstronny w sądzie właściwym miejscowo (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2021 r., IV KO 33/21).

Do wniosku o możliwości powzięcia tego typu wątpliwości, o których mowa powyżej, przez postronnego obserwatora, prowadzi suma okoliczności przedstawionych w uzasadnieniu postanowienia zawierającego wniosek w trybie art. 37 k.p.k. Trafne jest stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w analogicznej sprawie, toczącej się pomiędzy tymi samymi stronami, w ramach której uzasadniając wystąpienie w trybie art. 37 k.p.k. powołano w zasadzie tożsame okoliczności, że wobec ich charakteru i kumulacji, mogą one rodzić (tak u samych uczestników postępowania, jak i w opinii publicznej) przekonanie, iż Sąd Rejonowy w Dębicy nie może rozpoznać sprawy w sposób całkowicie bezstronny, wolny od uprzedzeń, czy nacisków (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2022 r., III KO 19/22 i z dnia 4 października 2023 r., III KO 106/23).

Niektóre z argumentów przedstawionych przez Sąd Rejonowy w Dębicy na poparcie tezy o potrzebie przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu były w przeszłości samodzielnymi podstawami uwzględnienia wniosku w trybie art. 37 k.p.k. Sąd Najwyższy wskazywał bowiem, że w sytuacji gdy wyłączono od rozpoznania sprawy większość sędziów danego sądu, dla dobra wymiaru sprawiedliwości, rozumianego jako postulat kształtowania społecznego poczucia o bezstronnym i wolnym od wszelkich wpływów orzekaniu, sprawa powinna zostać rozpoznana przez inny, rzeczowo właściwy sąd (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2005 r., II KO 17/05).

Wskazując Sąd mający rozpoznać sprawę po przekazaniu, Sąd Najwyższy doszedł do wniosku, że nie ma przeszkody w postaci zagrożenia dla dobra wymiaru

sprawiedliwości, aby niniejsza sprawa została rozpoznana przez Sąd Rejonowy w Tarnowie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

[J.J.]

[a.ł.]